

Antti Belinskij

Ympäristöoikeuden professori, Itä-Suomen yliopisto ja tutkimusprofessori, Suomen ympäristökeskus SYKE

Niko Soininen

Kestävyysöikeuden apulaisprofessori, Helsingin yliopisto (31.1.2020 asti); ympäristöoikeuden professori, Itä-Suomen yliopisto (1.2.2020 alkaen)

KHO:N FINNPULP-PÄÄTÖS (KHO 2019:166) OHJAA SOPEUTUVAMPAAN LUPIEN MUUTTAMISEEN JA YHTEISVAIKUTUSTEN HALLINTAAN

Edilex 2020/2

Oikeustapauskommentti

Julkaistu 17.1.2020

www.edilex.fi/artikkelit/20434

SISÄLLYS

1	KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU.....	1
2	RATKAISUN MERKITYS.....	2
3	LUPIEN MUUTTAMISEN JOUSTAVOITTAMISTA HARKITTAVA.....	3
4	YHTEISVAIKUTUSTEN HALLINNAN VAIKEUS.....	4
5	VESIEN TILATAVOITTEIDEN SITOVUUS JA NIISTÄ POIKKEAMINEN	5
6	JATKOTOIMET.....	6
	LISÄLUETTAVAA.....	7

Korkein hallinto-oikeus antoi 19.12.2019 vuosikirjapäätöksen KHO 2019:166, jonka mukaan Finnulpin Kuopioon suunniteltu biotuotetehdas ei saa ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa. Miljardiluokan investointi kaatui siihen, että tehtaan päästöt yhdessä muun kuorituksen kanssa vaarantavat Kallaveden ekologisen tilan EU:n vesipuidedirektiivin (2000/60/EY) vastaisesti. Ratkaisu ohjaa miettimään lupien muuttamisen sääntelyn ja vesiin eri toiminnoista kohdistuvien yhteisvaikutusten hallinnan kehittämistä nykyistä sopeutuvammiksi.

1 KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Finnulp ei saanut ympäristölupaa, koska biotuotetehtaan jätevesipäästöt saattavat aiheuttaa ympäristönsuojelulain 49 §:ssä kiellettyä merkittävää pilaantumista. Tässä arvioissa tuli KHO:n päätöksen perusteella ottaa huomioon toiminnan koko elinkaari, vesistön ekologisen tilan kehitys, EU-oikeudelliset velvoitteet ja varovaisuusperiaate.

Ratkaisun oikeudellinen pihvi on vesien tilatavoitteissa, joista säädetään vesienhoitolaissa (1299/2004) ja sen taustalla olevassa EU:n vesipuidedirektiivissä. Tavoitteina ovat vesimuodostumien tilan heikentymisen estäminen ja hyvän tilan saavuttaminen.

Unionin tuomioistuin linjasi vuonna 2015 Weser-tuomiossa (C-461/13), johon KHO viittasi, että tilatavoitteet ovat oikeudellisesti sitovia. Tuomion perusteella luvan myöntäminen tilatavoitteita vaarantavalle hankkeelle on kielletty (ellei poikkeusta sovelleta) ja tilan heikentymistä on jo vesimuodostuman yhden laadullisen tekijän tilan heikkeneminen yhdellä luokalla. Finnulp-päätöksessä kasviplankton oli se laadullinen tekijä, jonka mahdolliseen heikkenemiseen KHO kiinnitti erityisesti huomiota.

KHO lausuu vesien tilatavoitteiden vaikutuksesta ympäristönsuojelulain tulkintaan siten, että "[y]mpäristönsuojelulain 49 §:n 2 kohdassa tarkoitettuna merkittävänä pilaantumisenä tai sen vaara-

na on pidettävä sellaista olennaisen lisäkuormituksen vesistössä aiheuttamaa kokonaisvaikutusta, joka johtaa pintavesimuodostuman tilan tai sen laadullisen tekijän heikkenemiseen.”

Oikeudellisessa arvioinnissa KHO toteaa seuraavasti: ”Vaikka Kallaveteen kohdistuva kokonaiskuormitus onkin suurimmaksi osaksi peräisin hajakuormituksesta, suunnitellun tehtaan aiheuttama lisäkuormitus vesistöön olisi niin merkittävää ja pitkäaikaista, että sen vaikutuksesta vesistön hyvän tilan tavoitteen säilyttäminen tai saavuttaminen selvästi vaikeutuisi. Näin ollen toiminnasta yhdessä muun kuormituksen kanssa olisi vaarana aiheutua ympäristönsuojelulain 49 §:n 2 kohdassa kielletty seuraus.”

KHO:n päätös ei ollut yksimielinen. Kaksi eri mieltä ollutta tuomaria olisi sallinut biotuotetehtaan toiminnan muutetuin lupamääräyksin, joiden mukaan luvan saajan olisi tullut tehdä selvityksiä toiminnan vaikutuksista ja aluehallintovirasto olisi voinut tarvittaessa muuttaa jälkikäteen luvan päästöraja-arvoja. Päätöksen lopputulosta oli myös siinä mielessä vaikea ennakoida, että aluehallintovirasto ja Vaasan hallinto-oikeus olisivat alempina asteina sallineet hankkeen toteuttamisen.

KHO:n ratkaisu osoittaa konkreettisesti kaksi asiaa ympäristöoikeudesta: säännökset jättävät runsaasti tilaa tulkinnalle ja hankkeen ympäristövaikutukset ratkaisevat usein sen sallittavuuden. Ympäristönsuojelulain mukaisista luvan myöntämisen esteistä KHO toteaa, että niiden arvioinnissa ei ole merkitystä esimerkiksi toiminnan hyödyllisyydellä tai taloudellisella tuloksella.

2 RATKAISUN MERKITYS

Finnpulp-päätös on yhteiskunnallisesti merkittävä hankkeen poikkeuksellisen suuren koon sekä talous- ja ympäristövaikutusten takia. Hankkeen suunniteltu vuosittainen selluntuotantomäärä oli 1,2 miljoonaa tonnia.

Päätös on myös oikeudellisesti tärkeä. Se osoittaa, että toimintojen suunnittelussa ja vaikutusarvioinnissa tulee kiinnittää tarkasti huomiota vesien tilatavoitteisiin. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksen täyttäminen ei riitä, jos toiminta heikentää vesien tilaa tai vaarantaa hyvän tilan saavuttamisen.

Siten KHO:n ratkaisu ohjaa entistä huolellisempien sijoitusratkaisujen tekemiseen. Finnpulpin sijoituspaikka oli päätöksen perusteella väärä, kun otettiin tehtaan päästöjen ohella huomioon erityisesti kasviplanktonin negatiivinen trendi ja Kallaveteen kohdistuva kokonaiskuormitus.

Finnpulp-päätös ei sisällä uusia aineellisoikeudellisia linjauksia. Se nojautuu Weser-tuomion ja KHO:n aikaisempien päätösten pohjalta vakiintuneeseen tulkintaan vesien tilatavoitteiden oikeudellisesta sitovuudesta ja tilan heikentämiskiellon soveltamisesta yksittäisten laatutekijöiden tasolla (ks. esim. Sierilä-päätös KHO 2017:87).

Linjaus on toki myös se, että KHO soveltaa Weser-tuomion oikeusohjeita sellaisenaan Finnpulpin tapaukseen. Weserin tapauksessa oli kyse laivaväylien syventämisestä, eli hyvin erityyppisestä hankkeesta, ja Unionin tuomioistuin katsoi, että vesien tilatavoitteiden sitovuuden yhtenä perusteena oli mahdollisuus poiketa niistä vesipuidedirektiivin mukaisesti. Kuten jäljempänä esitetään, on poikkeamisen käyttöala kuitenkin hyvin kapea Finnpulpin tyyppisen pilaantumista aiheuttavan hankkeen kohdalla.

Aineellisten linjausten sijaan Finnulpin ehkä keskeisin oikeudellinen anti liittyy menettelyllisiin kysymyksiin: lupien jälkikäteiseen muuttamiseen ja yhteisvaikutusten hallintaan, oikeastaan näiden rajoitteisiin. Erityisesti se, että luvassa ei voitu antaa määräyksiä vaikutusten jälkikäteisestä selvittämisestä ja luvan muuttamisesta, näyttää estäneen toiminnan sallimisen.

Finnulp-päätöksessä mielenkiintoista on myös se, että tieteellisen tiedon hyödyntäminen nousee siinä hyvin keskeiseen rooliin. KHO käy perusteluissa seikkaperäisesti läpi vedenlaatumallinnuksia aina mallihilan erotustarkkuuden tasolle asti.

Finnulpin merkityksestä on varottava tekemästä liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä, koska kyse on tapauskohtaisesta ratkaisusta, kuten aina ympäristöoikeudellisessa päätöksenteossa. KHO:n päätös ei tarkoita esimerkiksi sitä, että Suomeen ei voida lainkaan rakentaa uusia biotuotetehtaita – hankkeet ja niiden fyysinen ympäristö ja siten hankkeiden sallittavuuteen liittyvät ympäristövaikutukset ovat erilaisia.

Päätöksestä erottuu kuitenkin useita oikeusohjeita ympäristöoikeudelliseen päätöksentekoon ja suuntaviivoja kansallisen sääntelyjärjestelmän kehittämiseen. Seuraavassa keskitymme niistä erityisesti lupien muuttamiseen, yhteisvaikutusten hallintaan sekä vesien tilatavoitteisiin ja niistä poikkeamiseen.

3 LUPIEN MUUTTAMISEN JOUSTAVOITTAMISTA HARKITTAVA

Finnulp olisi saattanut saada ympäristöluvan, jos luvan muuttaminen jälkikäteen olisi nykyistä joustavampaa. KHO:n eri mieltä olleet tuomarit olisivat ehkäisseet toiminnan pitkäaikaisia vesistövaikutuksia asettamalla lupamääräykset selvityksistä ja luvan muuttamisesta, mutta enemmistö ei selvästi katsonut tämän olevan mahdollista.

KHO viittaa päätöksessään ympäristölupamääräysten tarkistamisen menettelyn poistamiseen ympäristönsuojelulaista vuonna 2015. Se katsoo, että nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista lupamääräysten muuttamista riittävällä tavalla, vaikka määräysten havaittaisiin jälkikäteen olevan tehottomia ehkäisemään ympäristön pilaantumista.

Perusteluissa nousee esille ympäristönsuojelulain 54 §:ssä tarkoitetun erityistä selvitystä koskevan määräyksen käyttöala. KHO:n enemmistön mukaan säännös on liian kapea-alainen toiminnan edellytysten uudelleentarkastelua edellyttävien lupamääräysten asettamiseksi. Sen sijaan eri mieltä olleet tuomarit katsoivat, että sitä voidaan tulkita laaventavasti (eli asettaa selvityksiä ja uudelleentarkastelua edellyttäviä lupamääräyksiä), kun otetaan huomioon ympäristönsuojelulain puutteellisuus lupien muuttamisen kannalta ja Kallaveden tilasta saatu selvitys.

Muusta ympäristönsuojelulain sääntelystä KHO toteaa, että säännökset ympäristöluvan muuttamisesta, ympäristöluvan peruuttamisesta ja parhaan käyttökelpoisen tekniikan päätelmien vaikutuksesta lupamääräyksiin eivät ole riittäviä varmistamaan, että toiminnasta ei aiheudu merkittävää pilaantumista pitkällä aikavälillä. KHO viittaa tässä yhteydessä rehevöitymisen haitallisuuden lisääntymiseen kynnyksittäin, mikä ilmeisesti tarkoittaa sitä, että luvan muuttaminen näiden säännösten nojalla saattaa tapahtua liian myöhään ja vajavaisesti.

Koska lupamääräysten muuttamisen rajoitteet nousivat päätöksessä keskeiseen rooliin, olisi KHO voinut perustella kantansa ympäristönsuojelulain sääntelyn riittämättömyydestä laajemmin. Lainvalmistelutöiden (HE 257/2014 vp) valossa ympäristölupamääräysten tarkistamisen menettelyn poista-

minen oli tarkoitus korvata sillä, että luvan muuttamiseen sovelletaan ympäristönsuojelulain 89 §:n sääntelyä ja että valvontaviranomainen kiinnittää luvan muuttamisen perusteisiin erityistä huomiota. ELY-keskuksen tulee myös vesienhoitoasetuksen (1040/2006) nojalla osana vesienhoidon suunnittelua esittää tarvittaessa toimia lupien saattamiseksi ajan tasalle. Lisäksi Finnpulpin kaltaisen niin sanotun direktiivilaitoksen lupaa tulee ympäristönsuojelulain 80 §:n perusteella muuttaa aina, kun Euroopan komissio päivittää parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksia.

Yhtä kaikki, Finnpulp-päätöksen valossa ympäristölupien tarkistamismenettelyn poistaminen lainsäädännöstä on johtanut ympäristöluvan saannin vaikeutumiseen. Kun keinot muuttaa ympäristölupaa jälkikäteen ovat rajoitettuja, epävarmuus vesiä kuormittavan toiminnan pitkän aikavälin vaikutuksista vesien tilatavoitteisiin ja varovaisuusperiaate johtavat aikaisempaa herkemmin luvan saannin estymiseen.

Myös luvanhakijan selvitysvelvollisuudet toiminnan vaikutuksista näyttävät lisääntyneen tarkistamismenettelyn poistamisen myötä. Finnpulpin tapauksessa KHO katsoi, että vesistövaikutuksia arvioiviin tieteellisiin malleihin oli jäänyt merkittävää epävarmuutta päästöjen pitkäaikais- ja yhteisvaikutuksista. Koska pitkän aikavälin malleihin sisältyy aina epävarmuuksia jo olosuhteiden muuttamisen takia (mm. ilmastonmuutoksen vaikutukset), voi riittävien selvitysten tekeminen olla nykytilanteessa hyvin haastavaa.

Vaikeus puuttua ympäristölupiin jälkikäteen sotii kaikkiaan vesien sopeutuvan hallinnan ideaa, jonka varaan vesipuidedirektiivi rakentuu, vastaan. Idean taustalla on ekologi C.S. Hollingin kehittämä tieteellisten epävarmuuksien hallinnan teoria, jonka mukaan ekologiset järjestelmät, kuten vesistöt, sopeutuvat jatkuvasti ympäristömuutoksiin ja -paineisiin. Siten tieteellisten mallien ja lupamääräysten avulla on vaikea varmistua etukäteen vesien tilatavoitteiden noudattamisesta, jos kyse on vesiin merkittävästi ja pitkäaikaisesti vaikuttavasta hankkeesta. Jos vesien tilatavoitteiden saavuttaminen tätä edellyttää, on lupia tai myös ei-luvanvaraisia toimintoja voitava vesipuidedirektiivin 11 artiklan perusteella muuttaa.

Finnpulp-päätöksen myötä lainsäätäjän onkin syytä harkita vakavasti lupien muuttamisen joustavoittamista, oikeusvarmuuden rajoissa. Yksinkertainen keino joustavoittamiseen on palauttaa ympäristönsuojelulakiin siitä vuonna 2015 poistettu lupien tarkistamismenettely. Erityisiä säännöksiä lupien muuttamiseksi vesien tilatavoitteiden perusteella on mietitty puolestaan tänä vuonna julkaistussa raportissa *Ympäristöllisten lupien muuttaminen vesienhoidon ympäristötavoitteiden perusteella* (ks. viite lopussa).

Lupien muuttamisen joustavoittaminen olisi myös teollisuuden kannalta positiivista siinä mielessä, että toistaiseksi voimassa olevien lupien saanti ja vaatimukset toiminnan pitkäaikaisten vaikutusten selvittämisestä helpottuisivat ainakin jossain määrin.

4 YHTEISVAIKUTUSTEN HALLINNAN VAIKEUS

Finnpulp-päätös osoittaa, että lupaprosessissa ei pystytä hallitsemaan eri toimintojen yhteisvaikutuksia vesimuodostumaan. KHO tuo esille, että Kallaveteen kohdistuva kokonaiskuormitus on suurimmaksi osaksi peräisin hajakuormituksesta. Äänestyslausunnossa todetaan, että "[p]itkällä tähtäyksellä järven ekologinen tila määräytyy tekijöiden yhteisvaikutuksesta ja hyvän tilan turvaaminen voi edellyttää lisätoimenpiteitä, joiden tulee kohdistua biotuotetehtaan ja muidenkin ulkoisten lähteiden aiheuttaman kuormituksen vähentämiseen."

Yhteisvaikutuksiin liittyvä argumentaatio nostaa esille kysymyksen, olisiko Finnpulpin hanke voitu toteuttaa, jos samanaikaisesti olisi vähennetty Kallaveteen pääasiassa hajakuormituksesta aiheutuvaan ravinnekuormitusta tai poistettu ravinteita järvestä.

Pitkän aikavälin vesiensuojelu- ja kunnostustyö sekä siihen liittyä yhteisvaikutusten hallinta ovat joka tapauksessa keskeisiä toimia vesien tilatavoitteiden saavuttamiseksi. Tässä suhteessa katse kääntyy vesienhoitosuunnitelmien ja toimenpideohjelmien terävöittämisen suuntaan. Vesienhoidon suunnittelun kautta tulisi tarvittaessa saada riittävä varmuus kokonaiskuormituksen hallinnasta ja tilatavoitteiden saavuttamisesta, jotta uutta merkittävästi vesiä kuormittavaa toimintaa voitaisiin sallia.

Kuten edellä on tullut ilmi, vesienhoitoviranomaisena toimivan ELY-keskuksen tulee esittää tarvittaessa toimia vanhojen lupien saattamiseksi ajan tasalle osana vesienhoidon suunnittelua. Lupien muuttamisesta säädetään kuitenkin erikseen lupalaeissa, eikä esimerkiksi ympäristönsuojelulaissa mainita vesien tilatavoitteita luvan muuttamisen perusteena. Lisäksi vesienhoitoviranomaisen mahdollisuudet vaikuttaa ei-luvanvaraiseen hajakuormitukseen maa- ja metsätaloudesta ovat hyvin rajallisia.

5 VESIEN TILATAVOITTEIDEN SITOVUUS JA NIISTÄ POIKKEAMINEN

Kun vesipuidedirektiivin säännöksiä pantiin kansallisesti täytäntöön vuosituhanen alkupuolella, ei vesien tilatavoitteiden tulkittu sitovan lupaharkintaa. Tätä ilmentäen ympäristönsuojelulaissa tilatavoitteiden merkitys rajautuu siihen, että pilaantumisen merkittävyyttä arvioitaessa on otettava huomioon, mitä vesienhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Myös vesilaissa (587/2011) säädetään ainoastaan vesienhoitosuunnitelman huomioon ottamisesta. Lainvalmistelutöissä asia ilmaistaan siten, että vesienhoitosuunnitelma ei vaikuta suoraan luvan myöntämisen edellytyksiin (HE 120/2004).

Kuten viimeistään Finnpulp-päätös osoittaa, on tilatavoitteiden oikeudellinen sitovuus nykyisin selvä asia Weser-tuomion pohjalta. Siten on kyseenalaista, täyttävätkö kansallisen lainsäädännön kirjaukset vesienhoitosuunnitelman huomioon ottamisesta EU-oikeuden tehokkaan täytäntöönpanon tai edes perustuslaissa (731/1999) tarkoitetun lailla säätämisen vaatimuksen. Lainsäädäntö ei ole myöskään luvanhakijan näkökulmasta selvää ja ennakoitavaa.

Finnpulp-päätös antaa aiheen palata myös vesien tilatavoitteiden sitovuuteen ja niistä poikkeamiseen. Kuten edellä on tullut ilmi, Weserin tapauksessa kyse oli vesirakentamishankkeesta (laivaväylien syventäminen). Unionin tuomioistuin katsoo tuomion perusteluissa, että tilatavoitteista poikkeamisen mahdollisuus tukee tulkintaa, jonka mukaan vesien tilan heikkenemisen ehkäiseminen on luonteeltaan sitovaa.

Vesipuidedirektiivin mukaisen tilatavoitteista poikkeamisen käyttöala on kuitenkin pilaantumista aiheuttavan toiminnan kohdalla olennaisesti kapeampi kuin vesirakentamishankkeissa. Vesirakentamisen kohdalla käyttöala on yleinen, kun taas pilaantumista aiheuttava hanke voi oikeuttaa poikkeamiseen vain, jos vesimuodostuman tila (tai Weseriä mukaillen laadullinen tekijä) laskee erinomaisesta hyvään. Suomessa erinomaisessa tilassa on vain vajaa kolmannes sisämaan pintavesistä eikä mikään osa rannikkovesistä – Euroopan tasolla tilanne on vielä huonompi.

Näin ollen pilaantumista aiheuttavien hankkeiden kohdalla poikkeamista voidaan harkita vain hyvin harvoin. Finnpulpin tapauksessa se ei tule kyseeseen, koska Kallavesi (tai kasviplankton laadullisena

tekijänä) ei ole erinomaisessa tilassa. Sinänsä poikkeamisen edellytykset (erittäin tärkeä yleinen etu, ei vaihtoehtoja ja haittojen minimointi) ovat vaativia ja samat sekä vesirakentamisen että päästöjä aiheuttavien hankkeiden kohdalla.

Tilatavoitteista poikkeamisen käyttöalan merkittävät rajoitteet eivät itsessään ole peruste irrottautua tavoitteiden sitovuudesta pilaantumista aiheuttavien hankkeiden yhteydessä. Jos KHO olisi Finnulpin asiassa esittänyt tästä ennakkoratkaisukysymyksen Unionin tuomioistuimelle, olisi vastauksena todennäköisesti ollut yksinomaan viittaus Weser-tuomioon.

Tutkimuksellisesti poikkeamisen kapea käyttöala on kuitenkin lisäpohtimisen arvoinen kysymys. Sitä voidaan lähestyä yhtäältä siltä kannalta, pitäisikö poikkeamisen rajoitteiden heijastua jollain tapaa tilatavoitteiden tulkintaan luvituksessa. Vaasan hallinto-oikeus näyttää ajatelleen näin omassa Finnulp-päätöksessään, kun se toteaa, että ympäristönsuojelulain mukainen pilaantumisen tarkastelu ei voi sellaisenaan tarkoittaa vesipuidedirektiivin liitteen V mukaista luokituksen tarkastelua.

Toisaalta on syytä vielä miettiä, onko poikkeamisen käyttöala todella näin kapea. On erikoista, että pilaantumista aiheuttavan hankkeen takia voidaan harkita poikkeamista luontodirektiivin (92/43/ETY) tiukoista luonnonsuojelusäännöksistä (jos poikkeamisen vaativat edellytykset täyttyvät), mutta ei käytännössä vesien tilatavoitteista.

Kansallisessa lainsäädännössä on lisäksi selvänä puutteena se, että vesien tilatavoitteista poikkeamisen suhteesta lupamenettelyyn ei ole säädetty. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan raportissa *Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen – perusteet ja menettely* (ks. viite lopussa) on esitetty sääntelyvaihtoehtoja niin vesien tilatavoitteiden sitovuudesta kuin niistä poikkeamisesta säätämiseen.

6 JATKOTOIMET

KHO ei luonnollisesti lausu siitä, mihin jatkotoimenpiteisiin Finnulp-päätöksen pohjalta on syytä ryhtyä. Päätöksen ensimmäinen viesti on kuitenkin selvä ja kohdistuu lainsäätäjälle: Toistaiseksi voimassa olevan luvan myöntäminen sellaiselle hankkeelle, joka saattaa elinkaarensa aikana vaarantaa vesien tilan, edellyttää nykyistä parempia mahdollisuuksia luvan muuttamiseen jälkikäteen. Ylipäänsä vesien tilan nykyistä sopeutuvampi hallinta vesipuidedirektiivin mukaisesti tarvitsee tuekseen keinoja puuttua olemassa oleviin lupiin.

Toiseksi koska Finnulp poisti viimeiset epäilykset vesien tilatavoitteiden sitovuudesta lupaharkinnassa, on lainsäätäjän syytä harkita tarkempaa sääntelyä tästä asiasta. Nykyinen velvollisuus vesienhoitosuunnitelman huomioon ottamiseen ei valaise tilatavoitteiden suoraa vaikutusta luvitukseen. Lisäksi on tarpeen säätää tilatavoitteista poikkeamisen menettelyä tarkemmin.

Kolmanneksi KHO:n Finnulp-päätöksen valossa on aihetta kehittää eri toimintojen samaan vesimuo-dostumaan kohdistuvien yhteisvaikutusten hallintaa. Tähän keskeisenä instrumenttina on vesienhoidon suunnittelu ja viranomaisena vesienhoitoviranomainen. Finnulp-päätös avaa yhteiskunnallisen mahdollisuuden hahmotella vesienhoidon suunnittelulle nykyistä kunnianhimoisempaa roolia yh-teisvaikutusten hallinnassa.

Neljänneksi Finnulp tarjoaa lukuisia aiheita oikeustieteellisen ja tieteidenväliseen tutkimukseen. Näitä ovat edellisten lisäksi ainakin vesien tilatavoitteiden ja niistä poikkeamisen EU-oikeudellinen

uudelleentarkastelu sekä tieteellisen tiedon merkitys ja soveltaminen ympäristöoikeudellisen päätöksenteon eri asteissa.

LISÄLUETTAVAA

Belinskij, Hepola, Hollo, Kauppila, Mäenpää, Määttä, Römpötti, Valve, Soininen (2019). *Ympäristöllisten lupien muuttaminen vesienhoidon ympäristötavoitteiden perusteella: Lainsäädännön kehittäminen ja sen valtiosääntöoikeudelliset perusteet*. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 26/2019.

(https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/304634/SYKEra_26_2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Belinskij, Aroviita, Kauppila, Kymenvaara, Leino, Mäenpää, Raitanen, Soininen (2018). *Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen – perusteet ja menettely*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 42/2018.

(<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160921/42-2018-Vesienhoidon%20ymparistotavoitteista%20poikkeaminen.pdf>)